

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 5. V Ljubljani, 15. marcija 1891. Leto VIII.

Obseg: Valjenje jajec. — Ugovor k članku: „Kako obdelovati domače trte, da se jih ne loti trtna uš“. — Onejida krompir. — Zoper drisko telet. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Valjenje jajec.

Spomlad je nastopila, vsa narava se oživlja iz trdnega zimskga spanja. Tudi na kmetskem dvoru opazujemo živahnejše kretanje med domačimi živalimi.

Ker je o velicah domačih živalih ta list uže marsikaj zanimivega povedal, hočem danes razpravljati neki drug predmet, o katerem sem prepričan, da bode najbolj našim pridnim gospodinjam ustregel.

Z velikim veseljem nabirajo uže kokošja, račja, gosja in druga jajca ter rade kaj o tem pripovedujejo svojim znankam. Marsikatera kokoš je uže začela „kločiti“, in gospodinja ji je podložila po 12 do 16 jajec, oziraje se na velikost kokošino. Najzadnja, torej najsvežejša jajca je bila odbrala v to svrhu. Upati sme torej, da se bode, ako jih bode skrbno negovala na primernem, ne presuhem mestu — morebiti v kakem zaboji, kateremu se je na sprednji strani napravila zadosti velika luknja, da more kokoš skozi njo ven in noter hoditi, in katera njo in jajca varuje mnogoterih nezdod — iz vsacega podloženega jajca izvalilo pišče.

Ali žal, da je tu mnogo, pre-mnogo prevare. Od vseh (12—16) jajec, izvali se končno morebiti le kakih 5—6 piščet, vsa druga jajca pa so le „klopoteci“.

Ne oziraje se na to, da se marsikatera jajca po mnogoterih nezdodah pokvarijo in se začeto razvijanje novega življenja pretrga, premnogokrat je vzrok klopotcem le to, ker jajca niso bila oplojena.

Vzrokov tej prikazni mi ni treba daleč iskati. Število kokoši na enega petelina je navadno preveliko, kajti 5—6 jih je popolnoma dosti, ako je petelin dober za rabo. Ako pa ne ustreza popolnoma svoji nalogi, naj se odstrani prej ko prej.

Kako pa izpoznamo, je li jajce oplojeno ali ne? Kaj lahko.

Ko smo kokoši jajca podložili, zabeležimo si na primernem mestu, morebiti v „pratiki“, ali pa na zaboji, v katerega smo kokoši podložili, dan in število jajec. Kadar preteče 6—7 dni, oglejmo si zvečer jajca z malo pripravo, katero imenujemo „jajčje zrcalo“ (glej podobo 10).

Ako vložimo v čašico tega zrcala jajce po konci stoječe ter postavimo to majhno pripravo tik pred luč — najbolje pred gorečo svečo —, opazimo šesti ali sedmi večer v sredini jajca neko temno piko, ki se premika in od katere se razprostirajo žile na mnogo strani (glej podobo 11). Tako jajce je oplojeno. Ako pa ne moremo pike opaziti in se nam vidi jajce

prozorno, ali ima le nekak teman oblak v sredi (glej podobo 12.), vemo gotovo, da tako jajce ni oplojeno, in ko bi je pustili pod kokošjo, napravil bi se klopotec iz njega.

Podoba 10.

Podoba 11.

Podoba 12.

Odstranimo torej vsa neoplojena jajca takoj. Ker jajce ni še pokvarjeno, porabi se lahko še za kuho, oziroma za hrano mladim uže izvaljenim piščetom, in tako je nevarnost, da bi ubiti klopoteč okužil druga jajca, odstranjena.

Kdor je imel kdaj priliko uporabljati to malo, a prekoristno pripravo, nikdar več je ne bode opustil; razen tega pa je tudi jako zanimivo tako opazovanje, in prepričan sem, da bodo gospodinje uže težko pričakovale šestega večera, ko bodo mogle z zrcalom ogledovati položena jajca. Pripeti se pa lahko tudi, da se življenja nit malemu bitju po nekolikih dneh pretrga. Treba je torej zopet 14. ali 15. dan ogledovati jajca. Ako je jajce temno in neprozorno, skoro gotovo je živo pišče v njem, ako pa se kaže tačas prozorno, vemo, da se je razvijanje novega bitja prenehalo; zato odstranimo taka jajca, da more kokoš ostala tolikaj bolje greti.

Kdor si hoče tako pripravo na preprostejši način napraviti, naredi si jo lahko tudi iz trdega papirja, seveda ne bode tako dovršena, kakor je opisana.

Jos. Lenarčič.

Ugovor k članku: Kako obdelovati domače trte, da se jih ne loti trtna uš.

Po vsej pravici je dostavilo slavno uredništvo „Kmetovalčev“ članku: „Kako obdelovati domače trte, da se jih ne loti trtna uš“ v poslednjem listu št. 3. opazko, da se ono ne strinja z vsem, kar je v njem priporočano. Kdor pozna trtno uš in njeno poškodovanje trt do dobrega, ne more se nikakor z nasveti navedenega članka strinjati. Kar je pa zelo mogoče, da se marsikdo podane nasveta posluži, toda gotovo brez zaželenega uspeha, dovoljeno naj mi bode o nasvetu nekoliko izpregovoriti. S tem se bode marsikdo velikih, pa gotovo čisto nehasljivih stroškov izognil.

To je istina, da trt, zasajenih v sam čist svišč, trtna uš ne napade. Istina je še celo to, da trte, napadene po trtni uši ter presajene v čist svišč, ne poginejo, marveč prično zopet čvrsto rasti, ker uš po njih koreninah pogine. O vsem tem sem se prepričal na svoje oči že leta 1884. na Ogrskem v Kečkemetu in Forkašdu. V Kečkemetu je sam Bog ve koliko tisoč oral vinogradov zasajenih v samem čistem svišču (kateri ima do 85% kremenca v sebi), in oni uspevajo kaj dobro, in uš se jih ne loti. Ogrska vlada je napravila vsled tega tam velikanski, čisto nov vinograd, zasajen z vsemi najboljšimi domačimi (evropskimi) trtami, da jih reši uši ter tako za pridobivanje cepičev ohrani. Isto so izkusili glede svišča na Francoskem, in zato se tako zvane „peščene trtne kulture“ povsod zelo priporočajo. Ogri bodo pridevali na sviščastem svetu, katerega imajo med Donavo in Tiso jako veliko, še vedno dokaj vina tudi potem, ako jim trtna uš vse v nesviščastem svetu zasajene vinograde uniči. Tako bode tudi na Francoskem in po drugod, koder imajo tak svet slučajno.

V Forkašdu imajo Ogri veliko trtnoušno poskušališče. Tam zvršujejo vse le mogoče, od kogar koli nasvetovane poskušnje, in tam videl sem na svoje oči te le dve poskušnji zvršeni. Napravili so obilno jamo, katero so s sviščem, pripeljanim iz Kečkemeta, napolnili. V ta svišč so zasadili osem trt, po trtni uši tako napadenih, da so imele kar žvepleno-rumene korenike. Ko sem jaz te trte ogledoval, rasle so že drugo ali tretje leto prav čvrsto, in po njih koreninah ni bilo niti sledu trtno uši zapaziti, prav sosedne, ne v svišču rastoče trte, bile so

pa že poginile. Druga poskušnja je bila pa ta le. Zasadili so gotovo število trt, in sicer trtne uši čisto prostih, v nesviščast svet, to pa tako, da so deli okoli vsake trte cev, deloma lončeno, deloma cinkasto, do 50 $\frac{1}{2}$ m dolgo in do 20 $\frac{1}{2}$ m široko. Vsako tako cev so napolnili potem do vrha s sviščem iz Kečkemeta. Ali pomagalo ni to nič, kajti kakor hitro so trte začele svoje korenike izven svišča poganjati, napadla jih je trtna uš, in ugonobljene so bile. Svišč, tikoma trt nanesen, ne more zabraniti, da bi jih uš ne uničila, saj ji pač ni treba ravno po svišču h koreninam laziti, kajti ako pride kjer si bodi lahko na površje zemlje, pride gotovo tudi lahko kjer si bodi s površja h koreninam, to pa že celo v poletnem času ob suši, ko je zemlja razpokana.

Da bi žveplo kaj pomagalo, tudi ni istina, kajti koliko se ni z njim že v Klosterneuburgu, v Forkašdu na Ogrskem, na Francoskem i. t. d. poskušalo, pa vse zastonj. O pepel pa pomaga! Toda le v tem smislu, da trti gnoji, nikakor pa drugače. Da v okolici Tržaški, Goriški in drugod, koder še sedaj trte zaradi plesnobe žveplajo, trtne uši nimajo še, tudi ni istina, kajti v okolici Tržaški jo imajo že zdavnaj, isto tako na Goriškem kljub žveplanju. Koliko je pa ni na Italijanskem, na Francoskem, kjer že čez 20 let trte zaradi plesnobe žveplajo?!

Priporočano sredstvo ne more torej zabraniti, da bi se trtna uš v kakem vinogradu ne zaplodila. Ako je tist vinograd pri Zagrebu še uši prost ali ne več, gotovo ni še konstatovano. Prav mogoče je, da je le slučajno še uši prost, ali pa tudi ne več. Sicer pa recimo, da bi priporočano sredstvo res pravo bilo, koliko bi pa stalo? Gotovo toliko, da bi se ne izplačalo upotrebljati ga v veliki meri. S sviščem bi se moralo nasipati zaradi okopavanja, sploh obdelovanja trt, zaradi odplavljanja zemlje po dežji vsako leto. To bi stalo pa jako veliko.

Naposled pa še nekaj. Društvo vednosti v Parizu je razpisalo že leta 1870. dar 500.000 frankov tistemu, kateri bi izumil sredstvo, ki bi bilo po ceni, porabno ter tako, ki bi trtno uš istinito uničilo, trti pa nič ne škodilo. Ta dar je še danes dobiti. Zakaj se torej gospod lastnik tistega vinograda v Zagrebu ne oglasi v Parizu?

R. Dolenc.

Onejida krompir.

Dolgo vrsto let poskuša kmetijska družba kranjska razne vrste krompirja. V ta namen je dobila od mnogih strani semenskega krompirja s Češkega, z Nemškega itd. Med temi vrstami je bilo veliko dobrih, a še več takih, ki niso ugajale. Med dobrimi vrstami se je pa izkazal „onejida“ krompir najboljši, kajti nenavadno plodovit je in prav nič ne gnije. Vže štiri leta oddaje družba to vrsto krompirja, in kdor jo dobi, ne more je prehvaliti. Zaradi tega smemo ta krompir z mirno vestjo vsakemu gospodarju priporočati. Ker je pa znano, da se vsak krompir čez nekaj let poslabša, zato družba vsako leto naroči novega semena. Tudi letos je naročila s Češkega več sto vreč onejida krompirja, in opozarjamo vse one gospodarje, ki ga hočejo imeti za seme, naj se prav precej zglase, dokler ni prepozno. Družba oddaja letos samo to vrsto, in sicer le udom 100 $\frac{1}{2}$ po 3 gld. 50 kr. z vrečami vred. Opozarjamo, da se oddajajo le cele vreče po 50 $\frac{1}{2}$; manj kot ena vreča se ne odda.

Ob tej priliki dostavljamo še to le opombo: Lansko leto je kmetijska družba za se in za vis. deželni odbor kranjski priskrbela blizu 15.000 vreč krompirja raznih vrst. Med tem krompirjem je bilo le 1000 vreč oneji-

dovca, in dobil ga je le tisti, ki je izrecno naročil to vrsto pri družbi. Napačna je torej misel, da je bil ves krompir, katerega je družba lansko leto oddala, onej-dovec. Radi pa priznavamo, da se je kaka pomota naredila glede vrste pri katerem naročniku, to je pa oprostiti pri tako velikanskem delu, ki ga je moralo zvršiti lansko leto naše maloštevilno osobe.

Zoper drisko telet.

Teleta napade včasih driska 8 ali 14 dni po rojstvu, ko še sesajo; mehko gre od njih in kislega smradu, pa tudi kolje jih, da večkrat poginejo.

Če takim teletom preiskuješ sirnik, to je 4. želodec, najdeš v njem neko skuto iz zagrizenega mleka; drobna čeva pa se vidi hudo vneta, snetnjava.

Krivo je te bolezni težko prebavno mleko, ki ga sesa tele, pa tudi prehlajenje.

Da se skuta odpravi iz želodca, priporoča se štupa (prah) od rabarbare in pa rumene kine, vsake po 1 g; oboje mora fina štupa biti, dobro vkup zmešana in na 4 porcije razdeljena.

Brž ko se driska loti sesajočega teleta, imej je na gorkem in daj mu eno uro potem, ko je sesalo, vsak dan po eno tako štopico, ki si jo s pol maselcem mleka izpod krave dobro pomešal. Vsak dan zjutraj taka štupa z mlekom pomešana ozdravi živinče v 2 ali 3 dneh, ako nisi driske zanemarljivo.

Če pa driska že dalje trpi, daj teletu vsak dan take štupe s pol maselcem kamiličnega čaja in dodeni še nekoliko žlic toplega mleka izpod krave. To dajaj teletu vsak dan, dokler se ne ustavi driska.

Pri tej priliki pa moramo svariti naše gospodarje in gospodinje, naj opustijo škodljivo navado, da prvo mleko, ki bi je imelo tele od matere posesati, izmoležejo in ga teletu ne privoščijo, češ, da mu je škodljivo. To je neumna vraža. Ravno to prvo mleko teletu izčisti in otrebi čeva in mu tako odvrne drisko. Naj si človek ne predrzne mojstriti dobrotljive nature!

Vprašanja in odgovori.

Četrti odgovor na 22. vprašanje: Izvrsten sodar, ki dela sode vsake vrste, je Anton Klančar v Šmartnem pri Litiji.

Ivan Jamar.

Drugi odgovor na 36. vprašanje: Pocijnen drat in tudi mreže za ograje od takega dratu ima po isti ceni kakor drugje na prodaj naš domač obrtnik Matej Pakič v Ribnici.

Karol Klinar.

Drugi odgovor na 41. vprašanje: Tudi v Ribniški dolini imajo po več vaseh vodo po ceveh napeljeno v korita, ki so pa dvojna. V prvem koritu napajajo živino, in voda se odteka iz njega v drugo korito, v katerem pero, namakajo vsakovrstne reči i. t. d., a vsled tega nikdar ne onesnažijo vode v prvem koritu. Na ta način se najbolje živini ohrani čista voda.

K. Klinar.

Vprašanje 65. Imam lep, dve orali velik travnik, katerega je pa četrtina močno zaraščena s predenico. Ker se bojim, da ne bi se ta plevel razplodil po vsem travniku, svetujte mi, kako naj zatrem predenico? (A. H. v B.)

Odgovor: Koder se pokaže predenica, tist prostor se mora poprej požeti, predno cvete predenica in naredi seme. Nakošena in s predenico pomešana trava naj se posuši in požge zunaj travnika, ali pa zakoplje v gnoj. Za krmo ni, ker

predenica škoduje živini. Zarad gotovosti je vedno nekoliko večji prostor požeti. Ako je pa predenica uže pričela cvesti, pa je prenašanje nevarno, ker se seme lahko drugam zanese. V takem slučaju priporočajo tist prostor podkopati in ga v novič zasejati. To je seveda le tedaj mogoče, če ni še preveč predenice. V novejšem času pa priporočajo predenična tla poškopiti z železnim vitriolom, kar je prav priprosto in ceno, zato Vam priporočamo poskušnjo. Kako to delo opraviti, uči članek „Predenica na detelji“ v 3. letošnji številki tega lista.

Vprašanje 66. Kako ravnati z novimi vinskimi sodi, ali se smejo precej napolniti z vinom ali ne? (J. S. v S.)

Odgovor: To smo razložili s člankom „Kako ravnati z novimi vinskimi sodi“, ki je bil prijavljen v zadnji številki tega lista na prvi strani.

Vprašanje 67. Kako je odpraviti neke zelene uši na mesečnih vrtnicah v loncih? (J. S. v S.)

Odgovor: Te uši so listne uši, ki se silno razplode, ako jih ne zatiramo pridno. Posebne škode pa tudi ne naredijo. Listne uši se zatirajo s temi le sredstvi: V primerni skledi si pripravite tobačne vode ali pa milnice (žajfnice). V to vodo pomakajte ušive vršičke tako, da jih pripognete ter imate kakih 5 do 10 sekund pod vodo potopljene. Vse zmočene uši poginejo. To je večkrat ponavljati. Dobro sredstvo je tudi mrčesni prašek „Zacherlin“, s katerim se uši postopajo.

Vprašanje 68. Imam blizu 50 kg take smole, kakeršno Vam kaže doposlani vzorec. Ne posreči se mi narediti iz nje ne mrzlo ne gorko tekoče cepilne smole, katera bi mi ugajala. Izvolite mi naznaniti recept taki cepilni smoli. Tudi sem pripravljeno nekoliko smole prodati, ker je sam i tako ne morem vse porabiti. (A. P. v Z.)

Odgovor: Iz smrekove smole (borova ni za nič) se tako le dela mrzlo tekoča cepilna smola: Smolo zgrej pri ognju, da se raztopi. Če si vzel s trskami in z drugimi reči onesčiščeno smolo, precedi jo skozi primerno redko tkanino. Raztopljeno smolo odmakni od ognja ter ji prilivaj počasi in pazljivo, da se ti ne vname, za osmi del smolne teže dobrega špirta. Vse to mešaj, ter kadar je pomešano, naj se shladi. Nekateri pridevajo na kilogram te zmesi še kake tri žlice lanenega olja.

Vprašanje 69. Kedaj je pravi čas les sekati, posebno bukovino, in ali vpliva kaj luna na trpežnost lesa? (L. O. v C.)

Odgovor: Les za kurjavo in za stavbarstvo na suhem se seka vedno po zimi, in sicer od srede novembra do srede februarja. Vpliv lune na trpežnost lesa je vraža.

Vprašanje 70. Kedaj se režejo cepiči? (L. O. v C.)

Odgovor: Cepiči se režejo, kadar je drevesna rast popolnoma ponehala in predno se prične pretakati sok. Ta čas je od meseca novembra do srede meseca marca. Ob najsilnejšem mrazu pa ne priporočajo rezati cepičev, in zato velja pri vrtnarjih pravilo, da se pripravijo cepiči za zimsko cepljenje meseca novembra, za pomladanjsko pa meseca marca.

Vprašanje 71. Moja kobila ima uže leto dni kraste v grivi, in sicer tam, koder se je komad tišči. Poskušal sem odpraviti kraste z različnimi sredstvi, a brezuspešno. Izpiral sem jih z milnico in s karbolno vodo, mazal z maslom in kafro, a bilo je, kakor rečeno, vse zamanj. Če sem tudi kraste odpravil, čez osem dni so se zopet pokazale. Komat ni temu vzrok, ker gledam, da je vedno mehek in dobro popravljen. Svetujte mi, kaj naj počnem? (M. P. v K. na Koroškem.)

Odgovor: Kobilu je komat otiščal, kar se vzlic dobremu komatu lahko zgodi, če mora žival ob dežju ali močno potna dlje časa težko voziti. Otiska, ki se je takrat naredila, pa je bila slabo zdravljena, naredile se so cevke (fisteln) v notranjih delih pod kožo, in dokler one ne bodo ozdravljene, toliko časa se bodo tudi kraste delale. Ako je res tako, za kar ne moremo

biti porok, ker iz samega kratkega popisa se ne da taka bolezen natančno določiti, priporočamo Vam prav gorko, obrniti se do izkušenega živinozdravnika, ker le on je v stanu tako bolezen zdraviti.

Vprašanje 72. Pri nas imamo veliko **malovrednih košenic**, s slabo lego, poraščenih večidel z mahom, muljavo in čemeriko. Tudi je polno obraščenih mravljiš. Gnoja ali gnojnice ni mogoče na nje voziti, ker so preoddaljeni in imajo prestrme poti. Ali je mogoče te travnike kaj zboljšati, ker sedaj jih kositi niti vredno ni. Ali je mogoče iz živega apna doma napraviti sadro ali gips in kako? Ali bi živo apno kaj izdalo. Ali naj tudi s travnim semenom kaj posejemo? (G. T. v P.)

Odgovor: Brez gnoja se tudi Vaše košenice težko dajo zboljšati. Morda bi se dal kje v bližini napravljati vsaj mešanec (kompost), s katerim bi gnojili. Mravljišča je razkopati in dobljeno prst po rušinah razmetati, ker je mravljiška prst zelo gnojna. Mah se odpravi, če se košenice dobro prebranaajo, ako pa to ni mogoče zaradi kamenja ali česa drugega, treba pa rušino dobro postrgati z železnimi grabljami. Iz živega apna se ne more delati sadro, ker sadro je posebna rudnina. Živo apno, t. j. njegova razpadla moka, je dobro gnojilo, zlasti, ker tudi zatira mah. Opomnimo pa, da apno ni gnojilo samo na sebi, ampak le naredi, da se druge snovi poprej razkroje in gnoje, zato se po pognojenji z apnom pokaže res nekaj časa boljša rast, ki pa potem še bolj poneha kakor poprej, ako se na drug način ne gnoji. Na pobranan in pognojen travnik ni napačno sejati kako travno seme, ki se potem povleče.

Vprašanje 73. Imel sem **vinograd, katerega sem z drevjem zasadil**, a sedaj ga pa hočem tako le obdelati: Po vrhu bodem raztresel gnoj ter je zakopal. Vsejal bodem oves in vmes pa travo. Svet je obrnen proti zapadu in nekaj visi, zemlja je rjava ilovica in zelo močna. Ali prav tako ravnam, kako seme naj sejem, in kje ga dobim? (F. R. v H.)

Odgovor: Gotovo prav ravname. Ako iz katerega koli vzroka nočete ravno trave, priporočamo Vam za popisani svet lucerno, ker ona Vam v globoki ilovnati zemlji lahko vztraja dalje nego deset let, ter Vam daje obilo košnje, zlasti če gnojite. Ako pa hočete narediti senožet, pa vzemite za eno oralo ta le semena: 1-2 $\frac{1}{2}$ švedske detelje, 1-2 $\frac{1}{2}$ bele detelje, 1-2 $\frac{1}{2}$ rumene detelje, 6 $\frac{1}{2}$ angleške pahovke, 3 $\frac{1}{2}$ francoske pahovke, 3 $\frac{1}{2}$ pasje trave, 3 $\frac{1}{2}$ senožetne bilnice, 6 $\frac{1}{2}$ latovke in 3 $\frac{1}{2}$ lisičjega repa. Seme Vam lahko priskrbi Jos. Lenarčič na Vrhniki.

Vprašanje 74. Imam kos **razmelinjene senožeti**, ki leži na ravnem, zemlja je pa ilovnata in tako pusta, da nobena reč ne raste na njej. Mislim jo prekopati, nekoliko s pešeno zemljo pemešati in pognojiti ter prvo leto saditi krompir, drugo leto pa oves in vmes sejati travno seme. Ali storim prav tako? (J. R. v Š.)

Odgovor: Prav naredite tako, ob enem pa Vas opozarjamo, da gnojite z gnojem, ki zemljo rahlja, na pr. s slamnatim gnojem. Krompir pridno okopavajte in osipajte, ker se s tem zemlja dobro rahlja. Ne boje nič škodilo, ako ovsu zopet pognojite. (J. R. v Š. na Goriškem.)

Vprašanje 75. Rad bi **premenjal ječmenovo seme**. Iz katerega kraja bi ga moral dobiti, da bi v naši težki in bolj osojni zemlji dobro uspeval?

Odgovor: Ječmen sploh rad uspeva na težki, t. j. bolj ilovnati zemlji, da le ni premokra. Ne glejte torej toliko na zemljo, ampak na dobro vrsto. Priporočamo Vam na pr. izbrani hanaški ječmen (Hanna-Pedigree-Gerste), katerega prodaja 100 $\frac{1}{2}$ za 12 gold. tovarna za sladkor v Kvasicah na Moravskem.

Vprašanje 76. Velike važnosti bi bilo mnogokrat, ako bi kmet natanko vedel, ali je **krava breja** ali ne. Ali je kako

znamenje, po katerem je to zanesljivo spoznati? (A. R. v Š. na Goriškem.)

Odgovor: Spoznati, če je krava breja ali ne, je v pričetku zelo težko. Za znamenje brejosti imajo, če se krava štiri tedne potem, ko je bila pri biku, nič več ne poja, a to znamenje ni vselej zanesljivo. Prav zanesljivo spoznati, če je krava breja, pa je šele od petega meseca. Ob tem času pa itako vsak količjak izkušen kmet spozna kravo, če je breja. Morda vé kedo izmed čitateljev našega lista za kako sredstvo, kako spoznati brejost takoj ob pričetku.

Vprašanje 77. Ali je dobiti pri kmetijski družbi krompirja „**Richterjev Imperator**“ ali pa „**Onejida**“? Ako ne, kje se dobi? (M. F. v K.)

Odgovor: Kmetijska družba je pač sadila lansko leto za poskušnjo krompir „Imperator“, a ga bode vže letos opustila, ker je gnoloben. Izmed mnogih vrst, katere je družba preskusila, obnesel se je odločno najbolje „onejidovec“. Tudi letos ima družba te vrste krompirja na prodaj, in sicer novo s Češkega došlo semé.

Vprašanje 78. Vže dvakrat sem povprašal pri C. Rambouseku v Zborovu, ali dobim **zborovske menjalne rži**, a brezuspešno. Ali dobim te rži kje druge ali pa morda kake druge dobre jare rži? (F. Š. v S.)

Odgovor: Zborovske menjalne rži, kolikor je nam znano, ni drugod dobiti, nego pri Rambouseku. Kje bi bilo dobiti kako dobro semensko rž, nam tudi ni znano, dasi smo pregledali naznanila v celi vrsti kmetijskih listov.

Vprašanje 79. Zakaj ne dajo pri nas **mladim žrebcom daril**, dasi imamo lepo vzrejena. (J. R. v Br. na Gorenjskem.)

Odgovor: Zato ne, ker ministerska naredba tega ne pripušča. Premovanje konj je namreč urejeno z naredbo kmetijskega ministerstva z dne 8. decembra l. 1888., št. 17.092.

Vprašanje 80. Imam 10 $\frac{1}{2}$ m dolg in 7 $\frac{1}{2}$ m širok hlev, katerega mislim obokati, in sicer na tri **železne traverze**. Koliko močni bi morali biti te traverzi in kakšna je njih cena? (M. D. v J.)

Odgovor: Za toliko dolg in širok obok morajo biti traverze po 26 centimetrov visoke. Take traverze stoje okoli 62 glđ. ena, ter Vam jih priskrbi A. Druškovič v Ljubljani.

Vprašanje 81. Na vrtu, ki je poleg hiše in precej dobro ograjen, **oglodal mi je zajec 182 požlahtnjencev**. Kaj mi je narediti s poškodovanim drevjem, in ali je najemnik lova dolžan povrniti škodo? (Ž. pri Savi.)

Odgovor: Ako je drevo krog in okrog oglodano, ni nobene pomoči. Ako je pa drevo le na eni strani oglodano, izrežite in osnažite rano ter jo zamažite. Drevo bode sicer raslo, povemo Vam pa uže zdaj, da veselja ne boste imeli z njim. Rajši odstranite vsa drevesa, razen onih, ki niso posebno poškodovana. Ako zahtevate povračila, naznanite to v teku 14 dni od časa, ko ste škodo zapazili, okrajnemu glavarstvu. Kedaj se ta škoda povrne, to je brati v odgovoru na vprašanji 6. in 59.

Gospodarske novice.

† * **Francišek Skopalik**, priprost češki kmet, ki pa je vsled svoje ljubezni do kmetijskega napredka ter z neumornim delovanjem dosegel vsestransko spoštovanje, umrl je 2. dne marelja t. l., in naš list izpolnjuje le svojo dolžnost, ako objavlja kratek životopis tega vrlega moža v izpodbujo našim kmetovalcem. Kaj vzmore priprost mož, nadahnen z ljubeznijo do svojega poklica, vnet za napredek in požrtvovalen, storiti za svojo ožjo in širšo domovino, to je dokazal ravnokar umrli Skopalik, mož, sloveč preko mej svoje rodne dežele. Pokojnik je bil rojen 22. junija l. 1822. v Záhlenicah na

Moravskem. Dopravi je ljudsko šolo doma, a nadalje se je sam izobraževal ter zgodaj pričel svoja opazovanja ter izkušnje zapisovati. Vsled tega je postal vpliven mož med sovaščani, in že leta 1855. se mu je posrečilo ustanoviti kmetijsko bralno društvo v svoji domači vasi. Vsled članka o zlaganji (komasaciji) zemljišč v nekem kmetijskem listu pričel je premišljati te reči, in res je zvršil l. 1858. za svojo domačo vas brez vsake uradne podpore zložitev zemljišč. Ta čin je proslavil Skopalika daleč na okrog, in uradi so ga pričeli rabiti za veščaka. Kot dolgoleten župan je uzorno uredil svojo občino, zidal novo šolo in cerkev ter ustanovil kmetijsko društvo in iz tega posredno kmetijski šoli v Prerovu in Kromrižu. Vsled zaupanja in hvaležnosti svojih rojakov voljen je bil v deželni in državni zbor ter od mnogih društev izbran za predsednika in častnega člana. Kadar je kako izvolitev vzprejel, deloval je tudi vestno in neumorno. Ob mnogih odlikah, katere je dobil, pa pokojnik nikdar ni pozabil svojega kmetijskega stanu, njegov največji ponos je bila kmetijska obleka, na kateri je bil pripet zlat križec za zasluge in papežev red svetega Silvestra. Skopalik je bil pravi kmetijski poštenjak, ki je postal to, kar je bil, le iz svoje moči ter dokazal, kaj vzmore tudi priprosti mali kmet, ako ima trdno voljo in srce za svoje sobrate. — Ohranimo tudi mi Slovenci časten spomin vrlemu češkemu kmetu, ki nam bodi uzor, kako delovati v prosoh narodov!

* **Trtna uš na Kranjskem.** Ravno kar so završene pozvedbe, kako je trtna uš na Kranjskem napredovala do konca leta 1890. Od vseh kranjskih vinogradov, katerih je 10.609 hektarov, je okuženih ali vsaj sumnih 6023 $\frac{1}{2}$ hektarov, in sicer v okrajnem glavarstvu Krškem 2762, v Novomeškem 1237, v Črnomaljskem 1546 in v Postojnskem 478 hektarov. Kranjska ima vsled trtne uši med vsemi vinorodnimi deželami Avstrijskimi največjo škodo, a kako malo se pri nas proti drugi deželi stori za kmetijstvo. Skrajnji čas je, da se naši zastopniki krepke začno brigati za pospeševanje kmetijstva, kajti z malenkostnimi političnimi prepiri ni kmetu prav nič ustrezno, pač pa utegnejo naši poslanci postati generali brez vojakov, kajti narod beraški nima nikake veljave.

* **Semenskega ovsa in ruskega lanenega semena** nima družba nič več, zato ne vzprejema za te reči nobenih naročil več. Pač pa ima dovolj **onojida-krompirja**, katerega novo seme je ravno kar dobila s Češkega. Naročil na sadno drevje je isto tako ne vzprejemlje več, ker je vsa zaloga pošla vže 1. marca.

* **Deteljno seme** je pričela družba te dni razpošiljati. Kdor ga sam pride iskat v družbeno pisarno, lahko se sedaj oglasi vsak čas, in sicer med uradnimi urami. Opozarjamo, da je prišlo jako veliko naročitev in da vzlic precejšnji zalogi utegne kmalu semena zmanjkati, zato naj č. gg. udje, ki ga mislijo naročiti, kmalu pošljejo svoja naročila.

* **Naročnike na družbeno drevje** opozarjamo na razglas med uradnimi vestmi v današnji številki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 2. marca 1891.

Seja je predsedoval družbeni predsednik gospod cesarski svetnik Ivan Murnik, navzoči so bili podpredsednik Jos. Fr. Seunig in odborniki gg. Goll, Lazarini, Lenarčič, Povše, Witschl in tajnik Pirc.

Ob pričetku seje omenja predsednik, da je umrl 10. februarja g. Fr. Schollmayr, bivši odbornik in jako zaslužen član družbe, ter pozove navzočne odbornike, da vstanejo v znak sožalja, kar se zgodi.

Odbor potrdi ukrep predsedništva, ki je nastavilo za družbeno drevnico vrtnarskega pomagača Matijo Furlana.

Tajnik poroča o številu naročenega drevja, in odbor ukrene vse naročitve, ki presegajo število 20, skrócić za 25 %.

Odbor ukrene razdeliti lansko podporo za stroje ter prositi v ta namen zopet za to leto deželne podpore.

Odbor da tajništvu navodilo, kako postopati proti posestniku, ki je prodal pred časom subvencijskega bika.

Podružnici mokronoški se ukrene izposlovati 100 gold. podpore za podružnično drevnico, ki se bode to leto ustanovila.

Odbor ukrene natančno pozvedovati, kakšna je pravica živinozdravniških pomagačev, ki so se izšolali v bivši družbeni živinozdravniški šoli, glede zvrševanja njih posla.

Za nove nde se vzprejmejo nastopni gg.:

Vitar Matija, veleposestnik, trgovec in mesar v Dobu; Premrov Ivan, posestnik v Orehku; Oblak Matevž, posestnik v Grabnu; Klemenčič Ferdinand, nadzornik c. kr. državnih železnic v Ljubljani; Rode Janez p. d. Kordin, posestnik v Žičah; Lukman Anton, posestnik pri Sv. Jurji ob Taboru; Samsa Josip, posestnik v Stari Sušici; Glaser Ivana, posestnica v Selnici ob Dravi; Dimnik Miha, posestnik v Jaršah; Oblak Ana, posestnica na Vrhniki; Zlatdnar Ivan, posestnik v Godiču; Gantar Jernej, posestnik v Malenskem Vrhu; Sernik Anton, posestnikov sin na Vrašici; Krašovic Franc, mlinar in posestnik v Danah; Zupan Peter, posestnik v Lomu; Teran Peter, mlinar in posestnik v Podbrezji; Keršič Jakob, posestnik v Podbrezji; Dobnikar Ivan, kaplan v Dobrepoljah; Wutti Matija, posestnik na Vočilu; Kozina Franc, posestnik v Jurjevci; Grivec Ivan, hotelier v Travniku; Mali Peter, posestnik v Goričah; Ceme Karol, župnik v Kresnicah; Babnik Jakob, posestnik v Zgor. Šiški; Ježek Franc, posestnik na Poljanah; Krašovec Jurij, posestnik v Danah; Modic Marija, posestnica v Ivanjem Selu; Gnjecza Janez, železnični uradnik na Rakeku; Prijatelj Franc, trgovec in posestnik v Tržišču; Tratar Franc, posestnik v Skrovniku; Potočnik Jože, posestnik v Rovtah; Berce Janez, posestnik na Njivi; Vester Matevž, posestnik na Jamniku; Župančič France, posestnik v Kamenici; Bučar Anton, trgovec na Vrhniki; Kljun Ivan, župni upravitelj v Spod. Tuhinji; dr. Jurtela Franc, advokat v Ptujem; Fric Davorin, veleposestnik pri Št. Janžu na Dravskem polju; Debelak Valentin, posestnik na Dobravi; Novoselec Franc, trgovec v Šent Jarneji; Kastelic Miha, posestnik in krčmar v Žabji Vasi; Kos Martin, posestnik v Ločni; Rozman Štefan, posestnik na Nemškem Rovtu; Torkar Anton, posestnik na Boh. Bistrici; Sušnik Avgust, posestnik v Škofji Loki; Hribar Martin, posestnik v Cerkovšah; Hribar France, posestnik v Zgor. Tuhinji; Malenšek Srečko, učitelj v Zgor. Tuhinji; Baloh Simon, posestnik v Zgor. Tuhinji; Zavašnik Janez, posestnik in župan v Zgor. Tuhinji; Baloh Janez, posestnik v Malem Hribu; Hribar Valentin, posestnik v Zgor. Tuhinji; Hribar Jakob, posestnik v Cerkovšah; Smolnikar Josip, posestnik v Zgor. Tuhinji; Hribar Josip, posestnik v Zgor. Tuhinji; Jeras Jurij, posestnik v Velikem Hribu; Hribar France, posestnik v Cerkovšah; Koncilja Pavel, posestnik v Zgor. Tuhinji; Vrankar Jarnej, posestnik v Črnem Vrhu; Kadunc Jarnej, posestnik v Zgor. Tuhinji; Hribar Jože, posestnik v Lipljah; Kadunc Vid, posestnik v Zgor. Tuhinji; Matjan Primož, posestnik v Lazih; Zavašnik Tomaž, posestnik v Zgor. Tuhinji; Lužar Fran, posestnik in sodnijski sluga v Zatičini; Pirih Jakob, posestnik na Št. Viški gori; Waland Blaž, posestnik v Hlebcah; Demšar Josip C., trgovec, posestnik in poštni ekspeditor v Železnikih; Zupančič Ignacij, c. kr. stotnik v pok. in posestnik v Toplicah; Rozman Josip, posestnik v Trbojah; Kump Matija, c. kr. stotnik v Ljubljani; Šmon Franc, posestnik in mlinar na Rodici.

Razglas zastran družbenega drevja.

Ako bi naročila na družbeno sadno drevje kedaj presegala število drevesne zaloge, ukrenil je družbeni občni zbor dne 26. oktobra l. 1890. primerne navedbe, ki so bile prijavljene pričetkom

tega leta v „Kmetovalci“. Z ozirom na te naredbe in ker se je ta slučaj letos primeril, ukrenil je uljudno podpisani odbor v seji svoji dne 2. marca t. l. skrečiti za 25 % vse one naročitve na sadno drevje, ki presegajo po odšteti določenih štirih dreves številu dvajset. Ta ukrep se je dotičnikom vže pismeno prijavil. Vsi drugi dobodo toliko drevja, kolikor so ga naročili.

Tisti naročniki, ki pridejo v Ljubljano osebno po drevje, vzamejo naj poprej v družbeni pisarni nakaznico na naročeno drevje, ker brez nje družbeni vrtnar v drevesnici na Poljanah nikomur ne izroči drevja.

To objavlja podpisani odbor z dostavkom, da se je drevje pričelo oddajati in da se nove naročitve pod nobenim pogojem več ne vzprejemajo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani dne 2. marca 1891.

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 11. marca 1891.

Pšenica gld. 6.69 kr., rž gld. 5.36 kr., ječmen gld. 4.80 kr., oves gld. 3.25 kr., ajda gld. 5.36 kr., proso gld. 5.45 kr., turšica

gld. 5.50 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 9.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. gld. 2.50 kr.

Prasičje salo 68 kr., špeh svež 54 kr., špeh prekajen 64 kr., surovo maslo 70 kr., goveje meso 60 kr., telečje meso 58 kr., svinjsko meso 58 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena gld. 1.96 kr., slame gld. 2.32 kr.

Na Dunaji do dne 14. marca 1891.

Pšenica gld. 8.70 kr., rž gld. 7.57 kr., ječmen gld. 6.35 kr., oves gld. 6.57 kr., turšica gld. 6.57 kr., fižol gld. 11.— kr., grah gld. 12.75 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje gld. 29.50 kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) gld. 59.— kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Prasičje salo gld. 52.50 kr. za 100 kilogr.

Špeh gld. 46.— kr. za 100 kilogr.

Loj gld. 22.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke gld. 47 do 48, od 40 do 50 kilogr. težke od gld. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po gld. 32 do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 95 do 105 gld. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. gld. 35.— kr.

Vosek 100 kgr. gld. 142.50 kr.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljanja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Izvrstne pluge
z železno desko in pravilno narejena
izdeluje in jamči za dobro in pošteno delo
ALOJZIJ ŠTRUKELJ, (15—3)
kovač v Šentvidu nad Ljubljano.

Gg. veleposestnikom!
Sposoben oskrbnik
išče službe
na velikem posestvu, koder je živinoreja. Naslov se poizve pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani. (18—3)

Oves „Willkomm“

Ta vrsta ovs se je sponesla v planinskih deželah najboljše, je najrodovitnejša, najtežja in najzgodnejša. Willkomm oves zraste 5 do 6 čevljev visoko, ima močno in dobro krmsko slamo ter nikdar ne poleže.

Ker se mora ta oves redko sejati, zadostuje ga 50 klgr. za eno oralo.

Kilo stoji 25 kr., kdor ga kupi 50 klgr. pa po 20 kr.

Dokler je kaj zaloge pošilja ta oves proti pošiljati zneska ali pa proti povzetju v vrečah po 5 klgr. za 1 gld. 80 kr. poštine prosto kamor je (24—2)

Benedikta Hertl-a grajščinsko oskrbnništvo
v Goliču pri Konjicah

(Schloss Gollitsch bei Gonobitz.)

Zarad pomanjkanja prostora je na prodaj

več tisoč

visoko in srednje visoko debelnih sadnih drevesec najzlahtnejših vrst, in sicer

jablane: Amerikanski Mamoth, Praško rejneto, rudeči Kalvil, Voskar, Kosmač. Zlahtno namizno jabolko, koničasti Tirolec, zlato parmeno, Funtar i. s. v.

hruške: Napoleonka, Solnogradska, maslenka, velika zimna funtarica, dekanska hruška i. s. v.

češplje: aprikozna češplja, jajčasta češplja, Dorella, čista Claudia i. s. v.

orehi: petletni mehko in trdo lupinasti,

divji kostanji „Aesculus“ petletni.

kutne, divjaki (jablane in hruške).

(20—3)

Grad Lesnabrdo, pošta Vrhnika. Kranjsko.

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, zítokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, trijere, žitočistilnice, robkace, slamoreznice, stroje za žito tretji in repo rezati, mline za sadje, stiskalnice za sadje, mline za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti peronospori, stroje za sadje lupiti, sušilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepiti i. t. d.

Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni.

== Jamčenje, olajšava plačevanja in oddaja na preskušnjo. ==

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji, (28—2)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastoj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Kdor ima na prodaj ali more preskrbeti

plemene kože in kozle

zglasi naj se ustno ali pismeno pri tajništvu c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani (34-1)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

1. štajerska drevsnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevsnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izbrano zalogo

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatih in pritličnih ter piramide, špalirje, kordone in enoletne pozlahnitve; **divjakov in podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotičnega drevja in grmovja, drevja** (8-5) **za drevoreda itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **cepliv** vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Najmočnejši in najzaneslivejši strup za podgane je

Tord-Tripe.

Ta strup uniči podgane, miši in krte brez nevarnosti za domače živali.

☛ En zavoj 50 kr. ☛

Glavna zaloga za Kranjsko je pri lekarnarju G. PICCOLI-ju v Ljubljani. (32-1)

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7-5)

☛ Deteljno seme. ☛

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme, ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega deteljnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska. Družba naročila bo le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, katera tako strogo postopa, da ne da spričevala, ako najde v semenu le eno predenično zrno.

1 klgr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 75 kr., 1 klgr. debeložrnate domače t. j. štajerske, rudeče detelje stoji 64 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati »poštenega« semena »brez predenice.« Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijavit (13-5)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

C. kr. ☛ priv.

„Assicurazioni Generali v Trstu“

(ustanovljena l. 1831.)

Poroštveni zaklad je štel 31. decembra 1889. l.	gld. 40,758.238.42
Družba je od pričetka do sedaj plačala škode	„ 227,378.631.43
Dne 31. decembra 1889. l. je bilo v oddelku za življenje zavarovane glavnice	„ 166,904.648.39
Premijski listi in premije, ki so za plačati v poznejših letih v oddelku za ogenj	„ 23,544.053.22

Assicurazioni Generali zavaruje v nastopnih oddelkih:

1.) na življenje;

2.) proti škodi po ognju pri cerkvah, grajsčinah, pristavah, hišah sploh, pri pobištvi, raznem blagu, lesu, oglju v poslopih in na planem ter proti škodi po razdiranju in iznašanju, kakor tudi po streli in razpoku plina ali parnih kotlov.

Občinam, cerkvam, samostanom, dobrodelnim ustanovam, in grajsčinam dovoli Assicurazioni Generali 20 % odbitka od navadne premije.

3.) proti škodi vsled vožnje na morju, rekah, kanalih, jezerih in na kopnem za blago, izdelke, ladje in za vrednostne pošiljke po pošti;

4.) proti škodi na strtih zrcalih in zrcalnem steklu;

5.) proti telesnim nezgodam na račun l. občne avstrijske zavarovalne družbe na Dunaji;

6.) proti škodi po toči na pridelkah na račun »ogrske delničarske družbe za zavarovanje proti škodi po toči v Budapešti«.

☛ V oddelku za življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednost tudi tele:

po petletnem obstanku zavarovanja ne zgubi polica veljave tudi ob samomoru in dvoboju;

po triletnem zavarovanju ne more priti nezadolžena polica na noben način ob veljavo;

pravico do obnove (v teku 3 mesecev) police, ki je vsled zamude plačilnih obrokov zgubila veljavo in to brez ozira

na zavarovančovo zdravje;

omejitev ničevnih vzrokov samo na priznano goljufijo;

polica dobi brezplačno čez 6 mesecev tudi veljavo ob slučaju, če je zavarovanec poklican izvršiti svojo črnovojniško dolžnost in sicer do 15.000 gld.;

ravno tako tudi, če je brambovec ali rezervist poklican na vojsko in sicer do 50.000 gld.

Oddelek za življenje je popolnoma samostojen, ima svoje premoženje in je od drugih oddelkov tako ločen in nezavisen, da tudi zguba pri oddelkih za škodo po ognju ali vožnji nima na oddelek za življenje nobenega vpljiva,

Družba dovoli vse olajšajne, ki so mogoče ob določitvi premij in pri izplačanju škod, katere se hitro in v gotovini izplačujejo.

Glavni zastop je v Ljubljani

pri C. TAGLIAPIETRU

v Gradišah št. 4.

(1-3)

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo na gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nenudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vrtnarsko orodje, cepilne nože, škarje i. t. d. v najboljši kakovosti ima vedno v zalogi N. Hoffmann, nožar v Ljubljani. (7)

Vsakovrstne kmetijske stroje priporoča po najnižji ceni Ignacij Heller na Dunaji, Praterstrasse 78. (8)

Travna, zelenjadna in druga semena prodaja Jos. Lenarčič na Vrhnikih. Cenike na zahtevanje zastonj. (9)

Pravi stari slivovec in breskovec (persico) prodaja upravništvo grajščine Impolca, pošta Radna na Dolenjskem. Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastonj in franko. (11)

Divje kostanjevo drevje, debelo najmanj 8 cm in tudi več, ima na prodaj Albert Vodnik v Podutiku nad Ljubljano. Ustno se tudi poizve v kamnosekarski delarni A. Vodnika v Ljubljani, Kolo-dvorske ulice. (20)

Prav novo slamoreznico, najnovejše zisteme, še nerabljeno, prodaja pod fahriško ceno Anton Uršič v Št. Vidu nad Vipavo. (22)

Zgodnji logaški grah, izbran za seme, razpošilja v vrečkah po 2 in 5 klgr. in sicer po 45 kr. kilogram proti poštnem povzetju Fran Arko v Dolenjem Logatci. (23)

Suih čespej, nekaj stotov, ima naprodaj Jakob Valenčič v Stružniku, pošta Št. Peter na Notranjskem. (24)

Nosne obročke za bike prodaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani in sicer take z zmetjo po 60 kr. in take z vijakom po 50 kr. s pošto vred. (26)

Krompir onejida, najrodovitnejša vrsta, ki prav nič ne gnije, je na prodaj pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani to pomlad samo za družbene ude. (27)

Za čebelarje, ki imajo panje s premičnimi satniki prodaja Jakob Žumer v Gorjah, pošta Bled, lepe v furnirski žagi narezane lipove remeljce. Iz njih more čebelar sam zbiti satnike, po naročilu jih pa gorenji tudi že narejene pošlje. Cene so prav nizke. (29)

Nove panje s premakljivimi satniki prodaja po 90 kr. enega J. Mercina v Šmartnem ob Savi, pošta Ljubljana. (30)

Plemene koze in kozle išče tajništvo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani in prosi ponudeb. (31)

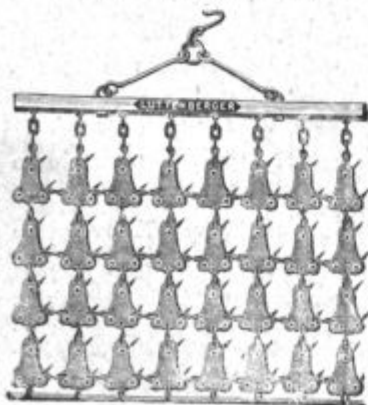
Več 100 požlahtnjenih jabolčnih in hruševih dreves

ima na prodaj

oskrbnitvo graščine Slap pri Vipavi

Cena enemu drevesu je 30 kr. (31—1)

Travniške brane

pripoznano najboljšo, mnogokrat premovane ter najbolj razširjene, dalje nove **patentovane okrogle brane**, kakor najizvrstnejše **gorske in druge pluge**, razna **kmetijska orodja in stroje** ima na prodaj

C. kr. privilegovana konstrukcija kmetijskega orodja

Frana Luttenberger-ja

v Weizu na Štajerskem.

Cenik se pošlje zastonj.

Prodaja se tudi na obroke. (21—3)

Založba c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Važno za posestnike lepnatih streh!

Patent-Starrtheer

(Stabilni katran)

je preskušena in zanesljiva maža za nove kakor stare poškodovane strehe od lepnice in za izolovanje proti vlagi. — Ž njim se **mrzlo maže**, ne postane mehek **pri najhujši solnčni vročini** in da ga ni potrebno potrositi s peskom kakor navadni katran. — Prodajamo **strešno lepenco, strešni lak** (kovinski katranov vosek), **rdeči lak, lesni cement, strešni kit, asfaltovo smolo, premogov katran, karbolinej in lesni katran.**

Vse po najnižji ceni.

Tovarne kemijskih izdelkov v Turmitzu itd.
Dunaj, II., Scherzergasse Nr. 1/2. (33—1)

Opomnja. Za razkuževanje prodajamo: **Kreolin, surovo karbolno kislino, karbolno apno, razkuževalni prasek, železni vitriol** kot najboljša obrambena sredstva proti kužnim boleznim.

Navodila in cenike zastonj in poštne prosto.

! Važno za kmetovalce !

Lekarnarja C. Blodig-a lužilo (26—2)

najzanesljivejša obramba proti snetljivosti

pšenice, ječmena, ovsa, turšice i. t. d.

Cena zavoju, ki zadostuje za 1 novi cent semena 13 krajcarjev.

» » » » » 2 » » » » 25 »

Glavna zaloga pri C. Blodig, drogerist v Gradcu.

Popravek in dodatek

k ceniku v števil. 3. „Kmetovalca“.

Stavljene cene veljajo v drugi koloni za grah in fižol za 200 in ne za 20 gramov.

Semena dajem tudi v manjši količini, pod 20 gramov dokler ne znaša vrednost manj nego 5 kr.

Naročnikom, kateri naročijo seme cvetic in zelenjadi med 15. marcem in 15. aprilom dovolim pri zneskih višjih od 1 gold. 10 % popusta.

Na strani 30. „Kmetovalca“ opisano graščico (Vicia vilosa) oskrbim po 35 kr. kilgr., ali 32 gold. 100 kilgr.

Cepilni vosek mrzlo tekoči v plehnatih skatljah po najnovejših receptih N. Gauchera po 40, 70 do 120 kr.

Rafijo, belo dolgo, I^a, kilgr. po 75 kr., 1/2 kilgr. 40 kr., 1/4 kilgr. 20 kr.

Za drevesa in drugo pismo.

(30—1)

Fr. Ogorevc pri Brežicah (Rann).

Uzorce na vse strani zastonj.

Suknjo

za vsako porabo, samo dobro, trpežno, pravo in cenejši kot povsod drugod, pošilja na **zasebnike** za prihodnjo pomlad in jesen **zaloga c. kr. priv. tovarn za sukno in volnene izdelke**

Morica Schwarz-a

v Svitavi (pri Brnu) na Moravskem.

Tisoči ostalih koncev se za res ceno prodajo.

Kdor enkrat poskusi, ostane vedno naročnik. V zalogi so vse vrste suknja za uniforme, društva, zavode, samostane, itd. Poletnje domače sukno, nevaljano sukne za gozdarje in turiste, na željo tudi nepremočno za vodo. (25—2)

Za gg. krojače najlepše knjige za uzorce.

Zato prevara nemogoča. — Za nepovoljne pošiljate se vrne denar franko.

Plateno in sploh blago za prti, najnovejšo piko blago za telovnike. Pošilja se proti povzetju ali pa je denar naprej poslati.

Tisk J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.